

TESTI ADOTTATI

Edizzjoni proviżorja

P9_TA-PROV(2020)0183

Drittijiet tal-persuni b'diżabilità intellettuali u l-familji tagħhom fil-kriżi tal-COVID-19

Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-8 ta' Lulju 2020 dwar id-drittijiet tal-persuni u l-familji tagħhom b'diżabilità intellettuali fil-kriżi tal-COVID-19 (2020/2680(RSP))

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra l-Artikolu 2 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u l-Artikoli 2, 9, 10, 19, 165, 166, 168 u 216(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE),
 - wara li kkunsidra l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (CFR), b'mod partikolari l-Artikoli 1, 3, 14, 20, 21, 26 u 35 tagħha,
 - wara li kkunsidra l-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà (CRPD), b'mod partikolari l-Artikoli 4(3), 11, 24, 25 u 28 tagħha, b'konformità mad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/48/KE tas-26 ta' Novembru 2009 dwar il-konklużjoni, mill-Komunità Ewropea, tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà¹,
 - wara li kkunsidra l-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, b'mod partikolari l-prinċipju 17 tiegħu dwar l-inklużjoni ta' persuni b'diżabbiltà, il-prinċipju 3 tiegħu dwar opportunitajiet indaqs u l-prinċipju 10 tiegħu dwar ambjent tax-xogħol tajjeb għas-saħħa, sigur u adattat u protezzjoni ta' data personali,
 - wara li kkunsidra l-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli u l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (SDGs) tagħha, li l-UE hi impenjata li timplimenta,
 - wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-17 ta' April 2020 dwar azzjoni koordinata tal-UE biex tikkumbatti l-pandemija tal-COVID-19 u l-konsegwenzi tagħha²,
 - wara li kkunsidra l-Artikolu 227(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
- A. billi l-Kumitat għall-Petizzjonijiet irċieva l-petizzjoni Nru 0470/2020 li tqajjem thassib dwar id-drittijiet ta' persuni b'diżabilità intellettuali u l-familji tagħhom fil-kriżi tal-

¹ ĠU L 23, 27.1.2010, p. 35.

² Testi adottati, P9_TA(2020)0054

COVID-19 u li titlob lill-UE biex tiżgura li l-miżuri li jittiehdu matul il-kriżi tal-COVID-19 u l-konsegwenzi tagħha jkunu kompatibbli kemm mas-CRPD kif ukoll mas-CFR;

- B. billi l-Artikolu 11 tas-CRPD, bhala l-ewwel trattat internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem irratifikat mill-UE u mit-28 Stat Membru tagħha, jistabbilixxi li l-Istati Partijiet għall-Konvenzjoni jehtigilhom jiehdu l-miżuri kollha neċessarji biex jiżguraw il-protezzjoni u s-sikurezza tal-persuni b'diżabilità f'sitwazzjonijiet ta' riskju u ta' emergenzi umanitarji;
- C. billi l-miżuri meħuda mill-gvernijiet f'ċirkostanzi eċċezzjonali bħal krizijiet kbar tas-saħħa, emergenzi umanitarji u diżastri naturali, għandhom dejjem jirrispettaw id-drittijiet fundamentali ta' kull individwu u ma jistgħux jiddiskriminaw kontra ċerti gruppi bħal persuni b'diżabilità;
- D. billi l-persuni b'diżabilità intellettuali għandhom probabilità oghla li jbatu mill-COVID-19 minhabba l-ostakli għall-aċċess għall-informazzjoni preventiva u l-iġjene, id-dipendenza fuq il-kuntatt fiżiku ma' persuni ta' appoġġ, li hafna drabi jgħixu f'istituzzjonijiet u b'servizzi bbażati fil-komunità, u kundizzjonijiet oħra tas-saħħa marbuta ma' xi diżabilitajiet;
- E. billi l-persuni b'diżabilità intellettuali huma speċjalment affettwati minn miżuri stretti ta' konfinament;
- F. billi l-kriżi tal-COVID-19 u l-miżuri ta' lockdown jiżvelaw is-segregazzjoni soċjali persistenti u kontinwa u d-diskriminazzjoni kontra persuni b'diżabilità intellettuali;
- G. billi d-disponibilità ta' data diżaggregata biex jiġi ddeterminat l-impatt tal-effetti tal-pandemija fuq il-persuni b'diżabilità intellettuali hija limitata;
- H. billi gie rrapportat li, f'xi Stati Membri, persuni b'diżabilità intellettuali ġew miċhuda trattament mediku, kienu mġiegħla jagħmlu lockdown f'istituzzjonijiet u għaddejjin minn iżolament soċjali mingħajr ebda possibilità li jirċievu zjarat minn membri tal-familja jew li jirritornaw lura għand qrabathom, u li ġew introdotti linji gwida ta' triage diskriminatorji;
- I. billi l-istrutturi għal persuni b'diżabilità intellettuali, bħal ċentri tal-kura ta' matul il-jum jew skejjel, ingħalqu temporanjament, u dawn irriżultaw f'emergenzi li jirrikjedu li l-familji stess jiehdu ħsieb il-graba tagħhom b'diżabilità intellettuali;
- J. billi l-kriżi tal-COVID-19 uriet li l-kunċett ta' edukazzjoni inklużiva għadu mhuwiex realtà; billi f'hafna Stati Membri l-istudenti b'diżabilità intellettuali ma setgħux ikomplu bl-apprendiment tagħhom matul il-lockdown; billi l-familji m'għandhomx appoġġ għall-edukazzjoni tal-istudenti b'diżabilità intellettuali, b'mod partikolari fir-rigward tal-aċċessibilità tat-teknoloġiji digitali u innovattivi u l-applikazzjonijiet għall-apprendiment mill-bogħod;
- K. billi t-teknoloġija jista' jkollha rwol kruċjali fl-għoti ta' appoġġ ta' kwalità għolja lil persuni b'diżabilità, il-ġenituri tagħhom, it-tuturi u dawk li jiehdu ħsiebhom;
- L. billi gie rrapportat nuqqas konsiderevoli ta' tagħmir protettiv għal persuni b'diżabilità, speċjalment għal dawk li jgħixu f'istituzzjonijiet, dawk li jiehdu ħsiebhom u l-persunal

tal-istess istituzzjonijiet;

- M. billi l-Artikolu 4(3) tas-CRPD jirrikjedi li l-Istati Partijiet jikkonsultaw mill-qrib u jinvolvu b'mod attiv lill-persuni b'dizabilità, inkluzi t-tfal b'dizabilità, permezz tal-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom, fil-proċessi kollha ta' teħid ta' deċiżjonijiet li jaffettwawhom;
 - N. billi, fir-rispons tagħhom għall-pandemija tal-COVID-19, l-UE u l-Istati Membri għandhom jikkonsultaw u jinvolvu b'mod attiv lill-organizzazzjonijiet ta' persuni b'dizabilità, u jekk dan ma jsirx, jaf iwassal għall-adozzjoni ta' miżuri li jiksru d-drittijiet fundamentali tagħhom;
 - O. billi l-Ombudsman Ewropew nediet inizjattiva, indirizzata lill-Kummissjoni Ewropea, biex tiġbor informazzjoni dwar kif il-kriżi tal-COVID-19 affettwat lill-membri tal-persunal tagħha b'dizabilità u dwar il-miżuri ta' akkomodazzjoni raġonevoli stabbiliti biex jissodisfaw il-htigijiet tagħhom, u biex tiddetermina jekk kwalunkwe waħda mis-soluzzjonijiet misjuba u previsti tistax tintuża biex tippromwovi interazzjoni aktar faċli mal-amministrazzjoni tal-UE għall-membri tal-pubbliku b'dizabilità;
1. Jinsab imħasseb ferm dwar l-impatt sproporzjonat tal-kriżi tal-COVID-19 fuq persuni b'dizabilità intellettuali u persuni bi problemi ta' saħħa mentali oħrajn u fuq il-familji tagħhom, li johloq piż addizzjonali għall-membri tal-familja li jieħdu ħsiebhom, li ħafna minnhom huma nisa; jenfasizza li l-persuni b'dizabilità m'għandhomx ikomplu jiġu iżolati meta johorġu mill-faži tal-lockdown, u li għandhom jiġu ttrattati bħala prijorità matul din il-faži;
 2. Ifakkar li l-lockdown kien problema serja, mhux biss għall-persuni b'dizabilità intellettuali, iżda wkoll għal kull persuna b'mard mentali, peress li l-iżolament jista' biss jaggrava l-problemi;
 3. Iqis li miżuri stretti ta' konfinament għandhom impatt partikolarment negattiv fuq il-persuni b'dizabilità u li hija meħtieġa aktar flessibilità min-naħa tal-awtoritajiet;
 4. Jikkundanna bil-qawwa kull diskriminazzjoni medika kontra persuni b'dizabilità intellettuali; ifakkar li l-miżuri rilevanti adottati mill-Istati Membri jridu jikkonformaw mas-CRPD u jiżguraw aċċess ugwali u mhux diskriminatorju għall-kura tas-saħħa u s-servizzi soċjali; jenfasizza li l-persuni b'dizabilità intellettuali jew b'mard mentali jistħoqqilhom l-istess trattament mediku bħal kwalunkwe persuna oħra bil-COVID-19, inkluża l-kura medika intensiva;
 5. Ifakkar li l-linji gwida mediċi jridu jkunu nondiskriminatorji u jridu jirrispettaw id-dritt internazzjonali u l-linji gwida etiċi eżistenti dwar il-kura f'każ ta' emergenzi, ta' kriżijiet tas-saħħa u ta' diżastri naturali;
 6. Ifakkar li s-servizzi ta' appoġġ, l-assistenza personali, l-aċċessibilità fiżika u l-komunikazzjoni għall-persuni b'dizabilità intellettuali jridu jiġu pprovduti waqt il-lockdown billi jiġu adottati metodi innovattivi tal-ġhoti tal-kura tas-saħħa;
 7. Jitlob li tingabar data f'kull Stat Membru dwar it-trattament ta' persuni b'dizabilità intellettuali fl-isptarijiet, l-istituzzjonijiet u s-servizzi bbażati fil-komunità u dwar ir-rati ta' mortalità ta' persuni b'dizabilità sabiex jiġi vvalutat jekk il-persuni b'dizabilità humiex qegħdin jirċievu protezzjoni, kura tas-saħħa u appoġġ adegwati matul il-kriżi

tal-COVID-19;

8. Jenfasizza li l-mizuri ta' konfinament jaffettwaw hafna s-saħħa mentali tal-persuni b'dizabilità intellettuali u l-qraba tagħhom u li l-mizuri relatati għandhom jiġu adattati għall-htigijiet tal-persuni b'dizabilità intellettuali sabiex jiġu żgurati l-benesseri u l-għajxien indipendenti tagħhom;
9. Jissottolinja li kulhadd għandu d-dritt għal għajxien indipendenti u li jkun infurmat immedjatament u b'mod korrett, f'format aċċessibbli, dwar il-pandemija u l-mizuri li jaffettwaw lilhom u l-familja tagħhom; jeżiġi li l-komunikazzjonijiet kollha tas-saħħa pubblika jkunu aċċessibbli għall-persuni b'dizabilità u jiġu pprovduti b'lingwaġġ sempliċi, f'varjetà ta' formati tradizzjonali u diġitali, u fil-lingwi tas-sinjali nazzjonali tagħhom;
10. Jirrikonoxxi li s-sitwazzjoni matul il-pandemija tal-COVID-19 isservi ta' twissija fir-rigward tal-attenzjoni li rċieva dan il-grupp; jirrikonoxxi li trid tinghata attenzjoni permezz ta' servizzi tas-saħħa pubblika b'saħħithom; jitlob li tinghata kunsiderazzjoni għat-tishih ta' dawn permezz ta' finanzjament fil-livell tal-UE, fejn ikun xieraq u possibbli; jissottolinja l-importanza ta' politiki tas-saħħa xierqa fl-Istati Membri;
11. Jissottolinja l-importanza li jitneħhew l-ostakli li jhabbtu wiċċhom magħhom il-persuni b'dizabilità intellettuali meta jippruvaw jaċċessaw is-servizzi tas-saħħa u l-prodotti tal-iġjene, kif ukoll l-importanza li jiġu kkunsidrati mizuri ta' akkomodazzjoni raġonevoli li jippermettulhom jaħdmu mid-dar;
12. Jenfasizza li l-pandemija tal-COVID-19 kixfet nuqqasijiet kbar fis-sistemi ta' appoġġ għal għadd ta' gruppi f'riskju fis-soċjetà; jissottolinja li għandha tinghata prijorità lill-investiment fit-tranżizzjoni gradwali minn kura istituzzjonali għal servizzi bbażati fil-komunità għall-persuni b'dizabilità intellettuali; jissottolinja li l-fondi ta' investiment għandhom jappoġġjaw l-għoti ta' servizzi ta' appoġġ personalizzat, peress li hafna mill-fornituri ta' dawn is-servizzi sofrew hafna matul u wara l-pandemija u huma f'riskju li jingħalqu b'mod indefinit;
13. Jistieden lill-Kummissjoni tieħu passi ulterjuri biex timmobilizza investimenti u riżorsi essenzjali sabiex tiggarrantixxi l-kontinwità tas-servizzi ta' kura u ta' appoġġ, f'konformità mal-prinċipji tas-CRPD u l-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali;
14. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jiżguraw protokollu komuni għal sitwazzjonijiet ta' riskju jew emergenzi umanitarji u diżastri naturali possibbli fil-futur, ibbażati fuq it-tagħlimiet meħuda mill-kriżi tal-COVID-19, inkluż il-forniment ta' tagħmir protettiv meħtieġ, materjal ta' informazzjoni u taħriġ għall-professjonisti tal-kura tas-saħħa u tal-kura soċjali u l-korpi regolatorji, filwaqt li dejjem jitqiesu l-htigijiet u ċ-ċirkostanzi speċifiċi ta' persuni b'dizabilità;
15. Ihegġeġ lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jikkonsultaw u jinvolvu mill-bidu nett lil persuni b'dizabilità u lill-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom meta jadottaw mizuri li jagħtu rispons għal kriżi futura;
16. Jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jissorveljaw jekk is-servizzi tas-saħħa u dawk soċjali humiex sostenibbli u humiex kapaċi jadattaw għal forom ġodda ta' għoti ta' servizzi; jitlob li tiġi promossa inklużjoni soċjali ġenwina meta jiġu allokati fondi tal-

UE għal dawn is-servizzi, b'enfasi fuq dawk li joffru għajxien ibbażat fil-komunità minflok l-istituzzjonalizzazzjoni; jissottolinja l-importanza li jiġi żgurat li ma jkunx hemm ostakli finanzjarji għall-aċċess tal-kura tas-saħħa;

17. Jistieden lill-Kummissjoni tressaq Strategija Ewropea tad-Dizabilità komprensiva, ambizzjuża u fit-tul għal wara l-2020, inklużi tagħlimiet meħuda mill-kriżi tal-COVID-19;
18. Jenfasizza l-htieġa li jiġu segwiti l-prinċipji tad-disinn universali, b'kont meħud tal-possibilitajiet offruti minn teknoloġiji u applikazzjonijiet diġitali u innovattivi meta jiġu żviluppati riżorsi aċċessibbli għal studenti b'dizabilità intellettuali, u li jiġu offruti attivitajiet ta' apprendiment mill-bogħod;
19. Ifakkar lill-Kummissjoni dwar il-potenzjal mhux sfruttat tat-teknoloġiji u l-applikazzjonijiet diġitali fil-promozzjoni tal-għajxien indipendenti ta' persuni b'dizabilità; jappella għal użu aħjar ta' dawn it-teknoloġiji u l-applikazzjonijiet f'sitwazzjonijiet ta' riskju possibbli fil-futur jew f'emergenzi umanitarji u diżastri naturali; jišhaq fuq l-importanza tad-disponibilità ta' riżorsi ta' liċenzjar miftuħa online u tat-titjib tal-ħiliet tal-għalliema dwar l-użu tat-teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni;
20. Jistieden lill-Istati Membri jipprovdu appoġġ psikoloġiku għall-persuni b'dizabilità intellettuali biex itaffu l-impatt tal-mizuri ta' konfinament;
21. Jistieden lill-Istati Membri jiżguraw rikors legali għal persuni b'dizabilità intellettuali billi jagħtu attenzjoni speċjali lill-identifikazzjoni proattiva ta' każijiet fejn, persuni b'dizabilità intellettuali nieqsa mill-kapaċità legali, ma jkollhomx aċċess jew ma jkollhomx aċċess suffiċjenti għall-kustodju legali tagħhom li jiggwarantixxi d-drittijiet tagħhom;
22. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex jgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni Ewropea u lill-gvernijiet u lill-parlamenti tal-Istati Membri.